

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет початкового навчання

СТУДЕНТСЬКІ ІНІЦІАТИВИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

**МАТЕРІАЛИ
V НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ПЕРШОГО РОКУ НАВЧАННЯ**

(4 травня 2024 р., м. Харків)

**Харків
2024**

9. **Лобойко Яна** (наук. кер. – к. філ. н., доц. Н. М. Чернушенко)
 Про суржик, етапи його становлення та причини розвитку в Україні.... 55
10. **Мезенцева Анастасія** (наук. кер. – к. пед. н., доц. А. А. Ємець)
 Дитяча періодика в сучасному дитячому середовищі..... 56
11. **Нєко Владислава** (наук. кер. – к. філ. н., доц. І. О. Купіна)
 Культура мовлення в інтернет-комунікації..... 57
12. **Петров Станіслав** (наук. кер. – д. пед. н., проф. Л. П. Ткаченко)
 Інноваційні підходи до національно-патріотичного виховання
 молодших школярів..... 58
13. **Савченко Аліна** (наук. кер. – к. пед. н., доц. О. М. Коваленко)
 Ефективні прийоми засвоєння першокласниками графічних образів
 літер української абетки в процесі опанування навички читання..... 59
14. **Сторожева Софія** (наук. кер. – к. філ. н., доц. Н. М. Чернушенко)
 Збагачення та розширення словника учнів початкової школи
 етнографічною лексикою..... 60

Збагачення та розширення словника учнів початкової школи етнографічною лексикою

Сторожева Софія

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент Н. М. Чернушенко

Збагачення словникового запасу дітей молодшого шкільного віку у період шкільного навчання є першоосновою, на якій будується подальше вивчення мови. Достатній лексичний запас і свідоме його розуміння – одна з умов вільного володіння усним і писемним мовленням, що є фундаментальною основою розвитку навчально-пізнавальної активності дітей молодшого шкільного віку не лише на уроках мови, а й у процесі вивчення всіх інших предметів початкової ланки освіти. У науковому обігу проблема збагачення словникового запасу етнокультурознавчими словами в початковій школі представлена такими аспектами: дослідження питань словникової роботи (О. Білецький, О. Біляєв, А. Богуш, М. Вашуленко, Н. Луцан, В. Мельничайко, В. Онищук, М. Пентилюк, Л. Рожило, О. Савченко, І. Хом'як та ін.); активізація та розширення словникового запасу молодших школярів (Л. Бобова, М. Вашуленко, Л. Лук'яник, К. Пономарьова, Л. Попова, Т. Потоцька, Н. Чепелюк та ін.)

Словниковий склад – це набір слів, яким володіє людина у знайомій їй мові. Словниковий запас, як правило, розширюється з віком, і слугує як практичний і фундаментальний інструмент для спілкування та здобування знань. Словникова робота на уроках української мови в початкових класах є однією зі складових різноманітної роботи з розвитку мовлення учнів. Оволодіння словниковим складом літературної мови стає необхідною умовою вивчення учнями української мови: її орфоепії, орфографії, граматики, правильного слововживання і зв'язного мовлення взагалі. Основа збагачення дитячого словника – введення в мовну свідомість дитини рядів відбору лексичних елементів – тематичних груп слів, синонімічних рядів, антонімічних пар, система яких дозволяє відібрати для будь-якого відрізка мовлення потрібні, єдино необхідні слова, сформулювати мікротеми, що лежать в основі логічної побудови висловлення. Етнографічна лексика відтворює культурні реалії глибокої давнини, обтяжена додатковими надмовними символічними нашаруваннями, зв'язками, опозиціями, тому зберігає і виявляє, як правило, найбільш архаїчні сторони своєї семантики. Такі особливості цього шару лексики дають можливість висвітлити найглибші (або порівняно глибокі) сторони її семантики, що має велике значення для етимології, історії мови й самого народу. Але не тільки цим цінне детальне вивчення етнографічної лексики. Внаслідок того, що вона пов'язана з провідними сферами етнокультури - побутом, ритуалами та обрядами, її аналіз дає можливість робити певні висновки взагалі про витоки матеріальної і духовної культури народу, про особливості його світосприйняття. Оскільки збагачення словникового запасу залишається основним напрямом лексичної роботи, на уроках слід систематично використовувати вправи й завдання, що допоможуть виробити в учнів лексичні вміння та навички.